

τικῆς καταστάσεως καὶ προόδου αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς βαθμιαίας αὐξήσεως τῆς φιλογενείας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος. Ὑπ' αὐτὴν τὴν ὄψιν διελθὼν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σύγγραμμα εὗρον ὅτι κατὰ μὲν τὴν ΙΕ' καὶ Ιζ' ἑκατονταετηρίδα, ἐποχὴν ἀμαθείας καὶ ζόφου, ἐκ τῶν 74 ἐκδοθέντων ἐλληνικῶν συγγραμμάτων, ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ φιλολογικῶν, τρία μόλις ἐξεδόθησαν δαπάναις φιλογενῶν· κατὰ δὲ τὴν ΙΖ' ἐκ τῶν 132 μόνον 13· κατὰ δὲ τὴν ΙΗ' ἐκ τῶν 476, τὰ 129, ὧν 77 ἐκκλησιαστικά· κατὰ δὲ τὰ 32 ἔτη τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος ἐκ τῶν 596 συγγραμμάτων, τὰ 128 ἐξεδόθησαν ἀναλώμασιν ὁμογενῶν πλουσίων. Τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι οὕτε ἡ ἐλληνικὴ βιβλιοθήκη τοῦ Κοραΐ, οὕτε τὰ σοφὰ καὶ ποικίλα πονήματα τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως καὶ τοῦ Θεοτόκη ἤθελον ἰδεῖ τὸ φῶς τοῦ τύπου ἄνευ τῆς γενναίας συνδρομῆς τῶν ἀειμνήστων καὶ φιλογενεστάτων Ζωσιμάδων; Τριάκοντα ὅλα συγγράμματα πολύτομα καὶ ὀγκώδη ἀναφέρονται ἐν τῷ Καταλόγῳ τοῦ Κ. Βρετοῦ ἐκδοθέντα δαπάναις τῆς Ζωσιμαίας ἀδελφότητος, καὶ τούτων πολλὰ ὅπως διανεμηθῶσι δωρεάν· δεκαπέντε ὅμοια ταῖς τῶν ἀδελφῶν Δαρβάρων, καὶ τοσαῦτα ἕτερα ταῖς τοῦ Πολυζῶη Λαμπαντζιώτου. Καὶ κεφαλαιωδῶς εἰπεῖν, ἐκ τῶν 1278 ἐλληνικῶν βιβλίων, θρησκευτικῶν, φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν, ἃ τινὰ ἐν διαφόροις τυπογραφεῖσι τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας καὶ ἐπέκεινα ἐξετυπώθησαν, τὰ 270, ἥτοι ὑπὲρ τὸ ἕκτον ἐξεδόθησαν δαπάναις φιλογενῶν ἀνδρῶν ἢ κοινοτήτων.

Καὶ ὅτι μὲν ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους καὶ ἡ φιλολογία αὐτοῦ κατὰ τὰς τρεῖς ἐπομένας δεκαετηρίδας τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος, τοῦτ' ἔστι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ νέου ἐλληνικοῦ βασιλείου, ἔκκαε γιγαντιαίας προόδους εἶναι ἡλίου φαεινότερον· ἴσως δὲ καὶ κατὰ τὸ τριακονταετὲς αὐτὸ διάστημα ἐδημοσιεύθη ἀριθμὸς συγγραμμάτων διπλάσιος τῶν ἄχρι τότε προσεκδοθέντων. Δὲν φαίνεται ὅμως ὅτι ἐκ παραλλήλου καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον συμπροέβη καὶ ἡ σπουδὴ καὶ ἡ φιλοτιμία τῶν μεγαλοπλοῦτων ὁμογενῶν πρὸς κρείττονα προκοπὴν τοῦ λαοῦ καὶ πρακτικωτέραν ὠφέλειαν αὐτοῦ.

Λαμπρὰ καὶ ἐπιζήλια τὰ ἔργα τοῦ Σίνια, καὶ Βερναρδάκη, καὶ Ἀρσάκη, καὶ τῶν Ρίζαρῶν καὶ τῶν λοιπῶν μεγαλοφρόνων ἀνδρῶν, οἵτινες κατεκόσμησαν τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου διὰ μεγαλοπρεπῶν ἰδρυμάτων· ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν δύναται νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτῶν, καὶ ἐντεῦθεν ν' ἀρυσθῇ τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῷ πόσιν καὶ βρῶσιν. Ἡ προεκταρκτηκὴ καὶ μεσαία ἐκπαίδευσις, αὕτη εἶναι τὸ θρεπτικὸν μάννα τοῦ λαοῦ, ταύτης τὴν ἀνάγκην ἐπαίσθάνεται διαφερόντως, καὶ ταύτην κοινῇ τε καὶ ἰδίᾳ

ὀφείλουσιν ἀφθόνως νὰ διχιδίδωσι καὶ καθιστῶσιν ἐφικτὴν τοῖς βουλομένοις οἱ εἰλικρινῶς ἐπιθυμοῦντες καὶ ἄνευ τινὸς πατάγου τὴν ἀληθινὴν μόρφωσιν πάσης τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς.

Δραστήριον δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μέσον εἶναι καὶ δημοσίευσις βιβλίων δημωφελῶν τῇ γενναίᾳ συνδρομῇ τῶν ἐλθόντων ὁμογενῶν, καὶ ὅχι δι' ἀγγελίων, ἃς ἐπὶ δίσκου θέτοντες περιφέρουσι μεταξὺ τοῦ λαοῦ ζητοῦντες τὴν βοήθειαν αὐτοῦ οἱ ἐκδότες, ἔτι δὲ καὶ ἡ δωρεὰν διανομὴ αὐτῶν εἰς τὸν καθ' ἀπάσας τὰς ἐλληνικὰς χώρας φιλομαθῇ μὲν πλὴν πένητα λαόν! Τοῦτο βεβαίως συνειδὼς καὶ ὁ φιλογενὴς Κ. Ἰωάννης Ἀντωνιάδης συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ βίου τοῦ μεγάλου πολίτου, ἐξόχου στρατηγοῦ καὶ τελείου ἀνθρώπου τῆς Ἀμερικῆς, τοῦ Οὐασινγκτόνος. Ἰσον δὲ τὴν ἀξίαν ἔργον εἶναι καὶ τὸ τοῦ φιλογενεστάτου καὶ γνησίου Ἑλλήνος Κ. Α. Μανᾶκη, ὃς τις εἰς πολλὰς κοινότητας τῆς Ἑξω Ἑλλάδος ἐδώρῃσατο πολλὰ βιβλία χρήσιμα εἰς μελέτην καὶ διδασκαλίαν. Εὐχῆς δὲ ἔργον τὸ παράδειγμα τῶν ἀνδρῶν τούτων καὶ τῶν τοιούτων νὰ εὕρῃ μιμητὰς ἅπαντας τοὺς μεγαλοπλούτους ὁμογενεῖς, ὅπως ὅσον ἔνεστι τάχιον τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος ἐξομοιωθῇ πρὸς τὰ μᾶλλον εὐπαίδευτα καὶ πεπολιτισμένα ἔθνη τοῦ κόσμου.

Τὰς σκέψεις ταύτας ἐνήγειρέ μοι ἡ ἀγγελία τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Γ'. ἐκδόσεως τοῦ βίου τοῦ Οὐασινγκτόνος, ὡς τὴν χρῆσιν ἐπιτρέπω ὑμῖν ἐν ἀπάσῃ τῇ φιλικῇ ἐλευθερίᾳ.

Ἐν Λέσβῳ, τῇ 9 Νοεμβρίου 1863.

Ὁ ὑμέτερος φίλος

Γ. ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

ΠΟΡΕΥΑΔΑ.

Καὶ πάλιν κομήτης·— καὶ πάλιν Μασσαλία, καὶ πάλιν Ἀθήναι! Τίς ἀνεκάλυψε πρῶτος τὸν κομήτην ὁ Γ. Τέμπελ ἢ ὁ Ι. Σμίδτ; ἡ Μασσαλία ἢ αἱ Ἀθήναι; — Πολὺ φοβούμεθα μήπως πάλιν ἀμερικανὸς ἀστρονόμος, ὡς πέρυσιν εἰς τὸ μέσον παρελθὼν, ἀφέληται ἐκ νέου τὴν δόξαν τῆς προτεραιότητος ἀπὸ τῶν Εὐρωπαίων.

Ὁ Κύριος Γ. Τέμπελ ἔγραψεν εἰς τὸν *Σηματοφόρον* τῆς *Μασσαλίας* ὅτι ἀνεκάλυψε νέον κομήτην τηλεσκοπικόν, 9° 62' 44" εὐθείας ἀναβάσεως καὶ 34° 7' βορείου ἀποκλίσεως. Ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἐφάνη αὐτῷ αὐξάνων τὴν τε εὐθείαν ἀνάβασιν καὶ τὴν ἀπόκλινσιν καὶ δεικνύων ἵχνος μικρᾶς κόμης.

Ἡ δ' Ἐφημερίς τοῦ Ἀμβιανοῦ (Amiens) λέγει ὅτι τὴν 3/15 Ὀκτωβρίου κατὰ τὴν 10 καὶ 1/2 ὥραν παρετηρήθη κομήτης, οὗ τινος ἡ μὲν κόμη ἔχει μῆκος φαινόμενον 2 μέτρων, ὁ δὲ πυρὴν σχηματίζει μετὰ τοῦ ὀρίζοντος ὀρθὴν γωνίαν 50 περίπου μοιρών.

Αἱ τῶν ἐν Ἀθήναις ὁμῶς ἀνακαλύψεων λεπτομέρειαι μένουσιν ἡμῖν ἕως ὥρας ἀγνωστοί, κακῇ μοίρᾳ, μέχρις οὗ καὶ πάλιν, ὥς καὶ πέρυσιν, ξένη ἐφημερίς κοπιάσῃ νὰ στείλῃ ἡμῖν ἐξ Ἀθηνῶν εἰδήσεις.

Ἀνεκάλυψε δ' ὁ φιλόπονος διευθυντὴς τοῦ Ἀττικοῦ ἀστεροσκοπείου καὶ μικρὸν πλανήτην καὶ διὰ τοῦτο ἄξιος πολλοῦ ἐπαίνου.

Ὁ χειμὼν κατῆλθε φοβερὸς καὶ ἐπισείων τὴν χιονώδη αὐτοῦ λοφίαν, καὶ ὁ Αἰόλος ἔλυσε τοὺς ἀσκούς του, ἐλευκάνθη δὲ ἡ κόμη τῶν ἀττικῶν ὀρέων· ὁ ἥλιος κρυθεῖς ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἀναφάνη πάλιν λαμπρὸς ἀλλ' οὐχὶ καὶ παρὰ πολὺ θαλπτήριος· οἱ σαλεποπῶλαι ταράσσουσι καὶ πάλιν ἀπὸ πρωῒας τὴν ἡσυχον τῆς Ἀθηνᾶς πόλιν· ἐν ταῖς οἰκίαις οὐδὲν ἄλλο ἀκούεις, μάλιστα μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος πυρκαϊάν, ἢ τὸν κρότον τῆς βολίδος τοῦ ἐστιοκόρου διὰ τῶν καπνοδόχων καταπιπτούσης, ἐν δὲ ταῖς ἐστίαις τὸ λαμπετόν πυρ σίζει πρὸ ἡμερῶν ἤδη. Ἐπιφαίνονται ἀπὸ τοῦδε ἰσχυροὶ ῥῖνες καὶ ῥινόπεπλοι (cache-nez) κατακαλύπτουσι τὰς ἀπὸ τοῦ παθήματος τούτου φυλαττομένας· καὶ ὁ δὲ δὴν βλέπεις κατὰ τὸν Musset ἡ κοκκίνας ῥῖνας καὶ ἰσχυροὺς παρειάς (des nez rouges et des joues violettes)· ὅσα μαλλωτὰ τῶν χειρῶν περικλύμματα (manchon) δὲν κατέφαγον οἱ σῆτες, κρύπτουσι πάλιν τὰς χειμερινὰς χεῖρας τῶν γυναικῶν, κύριος οἶδεν, ὑπὸ πόσων χειμέθλων κατακεκαλυμμένας, φεῦ! Πόσαι κατάραι κατὰ τοῦ χειμῶνος, ὅταν μάλιστα πένθος ἀνέλπιστον ἀναβάλλῃ τὰς ἀναιμνομένας νυκτερινὰς τέρψεις! Μόνον τὸν περίπατον ἔχομεν, καὶ τοῦτον πάλιν ἐκεῖνοι μόνον ὅσοι « ὅταν ξηρότατος ἀνεμος κόπῃ τὰ αὐτίκων, λέγουσι τί ὥραϊον ψυχρός! ὥς ἂν ἔλεγέ τις τί ὥραϊος σιγηθοκατάρρους! » Κατὰ δὲ τὸν Βολταῖρον ὁ περίπατος εἶναι ἡ καλλίστη τῶν ἀναλίσκων τέρψις.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξέλθῃ τις εἰς περίπατον ἀνάγκη καὶ καθαριότητος κατὰ τὰς ὁδοὺς· εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ἡ ὁδοποιΐα καὶ ἐν Ἑλλάδι προοδεύει μόνον οὐχὶ γιγαντιαίως βήμασι. — Ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ πλὴν τοῦ macadam — τὸ ὁποῖον δὲν ἐνθυμοῦμαι πῶς ἐκάλουν, ὥς ἤκουσα προχθὲς, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες — ἐν Παρίσιος π. χ. ἐστρώθησαν δρόμοι δι' ἀσφάλτου, ἄλλοι δὲ, εἰς ὃ παρὰ τὴν Γενικὴν τῆς Γαλλίας Τράπεζαν διερχόμενος διὰ ῥινοσμάτων σιδήρου, οὕτως ὥστε οἱ διαβάται καὶ τὴν λάσπην ἀποφεύγουσι καὶ ἀπὸ τοῦ ὀχληροῦ κρότου λυτροῦνται. — Ἐν Ἀθήναις δὲ, μέχρι μὲν προχθὲς ἕνεκα τῆς παραδόξου

ξηρασίας ἢ ἐπιδιόρθωσις τῶν ὁδῶν ἐφαίνετο ἀδύνατος, ἀλλ' ἅμα καταπεσόντος δις ἢ τρις ῥαχδαίου ὑετοῦ δραστήριοι ἀρχαὶ ἐσπευσαν εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος τούτου· δυστυχῶς ὁμῶς λίθους σπανίως βρέχει ὁ οὐρανός, καὶ ἐφέτος τὸ σπάνιον τοῦτο δὲν ἐγένετο, ὥστε αἱ δραστήριοι ἐκεῖναι ἀρχαὶ ἠναγκάσθησαν (ἀνάγκη δὲ καὶ θεοὶ πείθονται) ἠναγκάσθησαν, λέγω, νὰ καταφύγωσιν εἰς ἐφευρέσεις, ἀξίας ἰδιαιτέρου τινὸς λόγου. Ἡ ὁδὸς τῆς Ἀθηνᾶς, π. χ. ἡ καθ' ἀπάσας τοῦ χρόνου τὰς ὥρας ἀδιάβατος καὶ ἀφόρητος ὁδὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἢ εἰς τηλικαύτην προωρισμένη λαμπρότητα, καὶ ἡ ἑκατοντάδρα χιλιάδων δραχμῶν εἰς τὸν δῆμον κατ' ἔτος τελούσα ἄγορὰ ἐστρώθησαν — ὅπου ἐστρώθησαν — διὰ τῆς ἀσβεστοῦ τῶν παλαιῶν τοίχων τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκιῶν εἰς μικροὺς σιωροὺς ἀνὰ πᾶν βῆμα ριφθείσης· οὕτω δὲ, δι' ἀπλῶν μόνων ἐξόδων μετακομίσεως ἐπὶ καρουχίων, τοῦ μὲν κονιορτοῦ, πρᾶγμα παράδοξον τῷ ὄντι! ἀπηλλάγημεν ἐντελῶς κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας, ἡ δὲ λαοπόθητος λάσπη ἐπηυξήθη διὰ τῆς προσθήκης τῆς ἀσβεστοῦ, δικαίως τὴν ἐπωνυμίαν λαοφθόρος λαβούσης, ἀφ' οὗ πάντων τῶν ἐπ' αὐτῆς διαδάντων οὐδὲν ὑπόδημα ἀντέστη, ἀλλὰ πάντα ἐφθάρησαν,

ἀσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλωι μακάρεσσι βροτοῖσιν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῆς ἀσβεστοῦ ἐξεμεταλλεύθη, φαίνεται, ἡ μέριμνα τοῦ δήμου τὴν ἀρχαιοτάτην τῶν Ἀθηνῶν στακτοθήκην ἐκ τούτου δὲ προῆλθεν, ὥς εἶκός, ἡ προφανὴς καὶ μεγάλη οἰκονομικὴ τροπὴ, ἣν χαίνοντες ἀνεμένομεν. Χάριτας μάλιστα ἀποδοτέον τῇ ἀρχῇ ὅτι τὴν στάκτην εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξέριψεν. Εὐτυχεῖς Ἀθηναῖ!

Ἐπεσκεφθῆμεν ἐσχάτως τὴν Ποικίλην Στοάν, ὅδηγοῦντες ἐκεῖ ξένους περιηγητὰς, καὶ παρατηρήσαμεν χαίροντες ὅτι ἀπατῶνται οἱ λέγοντες τὴν Ἀττικὴν λεπτόγειον· χλόη ἐπράσισεν ἐπ' αὐτὰς τὰς ἐνεπιγράφους στήλας καὶ αὐτὰ τὰ ἀνάγλυφα, ἀφ' ὧν πρότερον ἡ βροχὴ, ὥς τὰς τῶν ἀγρῶν αὐλακκας, ἐξήλειψε τὰ ἐγκεχραγμένα γράμματα· καὶ δικαίως μὴ γὰρ ἐχρησίμευσαν ἀφ' οὗ πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἀντεγράφησαν καὶ ἐτυπώθησαν; πῶς δὲ θὰ ἐχώρουν εἰς τὸ μέλλον Μουσεῖον ὅλα τὰ ὑπάρχοντα μάρμαρα; Δι' αὐτὸ τοῦτο ἐνεπυτεύθησαν παρὰ τὸ Θησεῖον ἀνάγλυφα καλὰ, στήλας, ἐπιγραφαὶ ἀρχαιοτάται, ἐλευσινιά τε καὶ πεντελῆσια μάρμαρα, ἵνα λεικνωθῶσιν μὲν ὑπὸ τῆς προστριβῆς τῶν μελῶν τῶν καθηζομένων ἐπ' αὐτὰ καὶ ὑπὸ τῆς ἐπηρείας τῆς βροχῆς καὶ τῆς χαλάζης, ἔπειτα δὲ χρησιμεύσωσιν εἰς ἀνέγερσιν Μουσείου ἢ Ἀκαδημίας.

Τίς τολμᾷ τὴν σήμερον ν' ἀποκαλέσῃ τοὺς ὑπαλλήλους ὑπαλλήλους; — Ἡ κακόρεκτος αὕτη λέ-

Ξις ἀπέπτη εὐτυχῶς εἰς κόρακας ἅμα τῇ ἐπαναστάσει, καὶ ἀντικατεστάθη διὰ τῆς λέξεως *Λειτουργός*. Εἰς λοιπὸν πρώην μὲν ὑπάλληλος νῦν δὲ λειτουργὸς ἡρωτήθη καθ' ὁδὸν ποῦ ὑπάγει.

— Νὰ λειτουργήσω ἀπήντησε.

— Νὰ λειτουργήσης! ὑπέλαβεν ὁ ἄλλος, ἀλλὰ δὲν ἀφῆκες ἀκόμη γένεια, δὲν εἶσαι ἱερεὺς...

— Καὶ πῶς, διέκοψεν ὁ εὐφυὲς λειτουργός, μόνον οἱ ἀγράμματοι ἔχουν, νομίζεις, τὸ δικαίωμα τοῦ λειτουργεῖν;... καὶ οἱ γραμματεῖς;

Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἀνέμνησέ με ἕτερον πρό τι-
νων ἡμερῶν λεχθὲν λογοπαίγνιον. Ἰπεστήριζε τις καθ' ὑπερβολὴν καὶ παιδιᾶς χάριν τὴν γνώμην « *Ἰ-
διον δὲ γυναικὸς τὸ οἰκουρὲν καὶ ἐνδον μένει,* »
προστιθεὶς ὅτι ἡ γυνὴ ἐγεννήθη διὰ νὰ ζυμῶνῃ κτλ.
ἄλλος δ' ἀντέκοψεν αὐτὸν λέγων « *ἀπατᾶσαι* ἡ
γυνὴ ἐγεννήθη διὰ νὰ ζῇ μὲ τὸν ἄνδρα της, δὲν ἐ-
γεννήθη διὰ νὰ ζῇ μόνη. »

Προσθετέον δ' ἐνταῦθα ὅτι καὶ ἡ μετὰ θάνατον παρὰ
τὸν ἄνδρα ταφὴ τῆς γυναικὸς ἔχει τι τὸ παθητικόν·
πόσον συνενικήθη ὅτε πρό τινων ἡμερῶν, ἐπισκεπτό-
μενος τὰς εὐδοουμένας τῆς Ἀγίας Τριάδος ἀνασκαφάς,
ἀνέγνω ἐπὶ δύο παρκειμένων ἀλλήλοις πλακῶν
τὰ ὀνόματα ΚΗΦΙΣΟΔΩΡΟΣ καὶ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΗ
ὀλόκληρον μῦθον ἐπλάσα κατὰ φαντασίαν, ὀλόκλη-
ρον ἱστορίαν μᾶλλον, ἰδὼν τὴν δίδυμον ἐκείνην
πλάκα, ἱστορίαν καταλήγουσαν εἰς τὸν θάνατον τῆς
γυναικὸς διὰ τὸν πόθον τοῦ φονευθέντος συζύγου,
καὶ πόσον ἐδικαίωσα τὸ τοσάκι ἀδίκως καὶ ἀνη-
λεῶς ὑπὸ τῶν γυναικομαστῶν κατηγορηθὲν καὶ
συκοφαντηθὲν θῆλυ γένος!

Ἐν τούτοις αἱ τῆς Ἀγίας Τριάδος ἀνασκαφαὶ πλη-
σιάζουσιν εἰς τὸ τέλος, ἀφ' οὗ ἐν αὐταῖς πικρὸς εἶ-
δους πράγματα εὐρέθησαν· ἱππεῖς, πεζοί, τοξόται,
ναυδάται, ταῦροι, λέοντες, κύνες. Αἱ ἐκ τούτων ὁ-
μως ἀνασκαφεῖσαι δίκαι πότε θὰ τελειωθῶσιν;

Πλὴν τῶν ἄλλων ἀνεκαλύφθη καὶ λαμπρὸν εἶδω-
λον Ἀρπυίας, ἄριστα εἰργασμένον, καὶ κατὰ τὸ πλεῖ-
στον ἀλώεσταν· διότι ἡ μὲν κεφαλὴ, τὸ στήθος, αἱ
πτέρυγες καὶ τὰ νῶτα διατηροῦνται ἐντελῶς, μόνοι
δὲ οἱ πτηνοῦ πόδες καὶ ἡ ἑτέρα τῶν χειρῶν, τῆς δ'
ἄλλης οἱ δάκτυλοί εἰσι τεθραυσμένοι. Τὴν κεφαλὴν
ἐκείνην ὅταν ἴδῃ τις ἀνακράζει· ἴδ' οἶα κεφαλὴ! καὶ
πρέπει νὰ ᾔτο μακάριος ὁ Φινεὺς ἂν ταιαῦται Ἀρ-
πυικὴ ἀφῆρουν ἀπὸ τῆς φάρυγγος αὐτοῦ τὴν τροφήν.

Ἐν τῷ θεάτρῳ παρεστάθη ὑπὸ διαφόρων νέων ἡ
καὶ πέρυσιν παρασταθεῖσα *Παραμορῇ* τῆς *ἑλληνι-
κῆς ἐπαναστάσεως*, ἀλλὰ πολλῶ ἐπιτηδειότερον.
Μεταξὺ πάντων τῶν ὑποκριτῶν διεκρίναμεν τὸν πεν-
θηφοροῦντα νησιώτην, ὅστις φαίνεται ἄνθρωπος κλί-
σιν πολλὴν πρὸς τὴν καλὴν τέχνην τοῦ θεάτρου ἔ-
χων καὶ ἀποφεύγων φύσει τὴν διηνεκῇ τῶν λοιπῶν

ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ἔμφασιν. Καὶ πέρυσιν ἐγράψαμεν τινὰς
παρατηρήσεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς παραστάσεως
ἃς τινὰς εἰσέτι δὲν εἶδομεν ἐφαρμοσθεῖσας· εὐχαρί-
στως ὁμως παρατηρήσαμεν τὸν Φλώρον ἔχοντα κα-
πῶς ἀρμοδιωτέραν τῆς πέρυσιν στολὴν καὶ ἐπιτη-
δειότερον ὑποκρινόμενον· τὸν πατέρα τῆς Δάφνης ἐ-
παινοῦμεν καὶ πάλιν διὰ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀταρα-
ξίαν καὶ ἀκατάφορον ὁμιλίαν· τὴν δὲ θυγατέρα αὐ-
τοῦ ψέγομεν ὥς ἐκ στήθους ἀπαγγέλλουσιν μάθη-
μα, ὥς μωρὸν παιδίον. Ἐν γένει δὲ πάντες οἱ ὑπο-
κριταὶ ὑπὲρ τὸ δέον διαφιλεύουσι τὰς χειρονομίας
ἐπιλανθανόμενοι τῶν λόγων τοῦ σοφοῦ Χίλωνος· « *μὴ
λέγων τὴν χεῖρα κίρτει παρικὸν γάρ.* » Ἀλλὰ φέρε
εἰπωμεν καὶ τινὰς περὶ τοῦ πεπαιδευμένου συγγρα-
φέως λέξεις· τὸ πόνημα αὐτοῦ εὐχαρίστως καὶ ἀ-
κόπως ἀναγινώσκεται διότι καὶ στίχων ἀδάμαντας
περιέχει καὶ ἰδεῶν μαργαρίτας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς σκηνῆς
ἀρμολόμενον ἀναγκαῖον ἦτο νὰ ἀποψαλισθῇ, οἱ
πολλοὶ μονόλογοι νὰ συντμηθῶσι, οἱ μακροὶ ἐν χορῷ
διάλογοι νὰ περιονυχισθῶσι, καὶ τότε τῇ ἀληθείᾳ οὐ-
δὲν εὐχαριστότερον ἐν τῷ νέῳ τῆς Ἑλλάδος θεάτρῳ
ἡδυνάμεθα ν' ἀκούσωμεν· ἀλλὰ τὸ ἔργον μακρὸν ὂν
καὶ δύο, κυρίως δ' ἐν αἴσθημα, πραγματευόμενον
καταντᾷ οὐχὶ μὲν ὀχληρὸν ἀλλὰ κοπιῶδες εἰς τὸν
ἀκροατὴν διότι γίνονται πολλὰ ἐπαναλήψεις· ἂν
παραδείγματος χάριν τὸν ὠραῖον στίχον, τὴν γλα-
φυρὰν ἰδέαν·

Ἀγάπην αἶν δὲν δόρασαι,

ὦ! δός με, δός με μῖσος

ἤκουέ τις ἐπαναλαμβάνομένην πεντάκις ἢ ἐξάκις
καθ' ἕλον τὸ δῶμα, δὲν ἤθελε πλέον ἔχει τὴν αὐτὴν
ἐπαγωγὸν καὶ συγκινητικὴν δυνάμιν. Οὕτω καὶ αἱ
περὶ πατρίδος ἰδέαι πολλάκις ἐπαναληφθεῖσαι δὲν διε-
γείρουσιν ἔπειτα τὸν πρῶτον ἐνθουσιασμὸν καὶ τέλος
παύουσιν συγκινοῦσαι τοὺς ἀκούοντας. Καὶ ταῦτα
μὲν ταπεινῶς εἰς τὸν συγγραφεὰ παρατηροῦμεν.

Κατηγοροῦμεν δὲ καὶ πάλιν τοὺς καταδρομεῖς
τοῦ θεάτρου ἐν Ἑλλάδι, θεάτρου μάλιστα ἑλληνικοῦ,
καὶ ἀποροῦμεν πῶς ἄνθρωποι, βλέποντες τὴν καθ' ἡ-
μέραν εἰς ἀνοσιουργήματα σπατάλην τοῦ δημοσίου
πλούτου, εἰς τὰ τοῦ θεάτρου μόνον θεωροῦσι τὴν οἰ-
κονομίαν ἀναγκαίαν, δυνατὴν καὶ πατριωτικὴν. Καὶ
δυνάμει τίνας συμφέροντος τῆς πολιτείας ἀποτίον-
ται κατὰ μῆνα τόσοι μισθοί, παρὰ τὰ συνταγματικὰ
ἔθιμα πάντων τῶν ἐθνῶν, ἅτινα κηρύττομεν ὅτι μι-
μούμεθα; εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ εἰς
τὸ Βέλγιον πληρόνεται οἱ βουλευταί; καὶ ὁμως καὶ
εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὸ Βέλ-
γιον αἱ κυβερνήσεις δίδουσι χρήματα πρὸς συντή-
ρησιν θεάτρων· καὶ, ἂν μὴ ἀπατῶμεθα, ἐκ τῶν θεά-
τρων πολὺ περισσότερον ὠφελεῖται ὁ λαὸς ἢ ἐκ τῶν
ἀδιακόπων πολιτικῶν μεμψιμοιριῶν καὶ ὕβρεων καὶ

πομπῶδων λόγων. Διότι θέατρον καλῶς συντηρούμενον καὶ καλῶς ἐπιτηρούμενον καὶ εἰς τὰ ἔθνη ὠφελεῖ καὶ τὴν γλῶσσαν διδάσκει καὶ τὰς μουσικὰς τοῦ λαοῦ γνώσεις αὐξάνει· ἄνευ δὲ τῆς μουσικῆς, γνωστὸν εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον, ὅτι τελεία ἀνατροφή παρ' οὐδενὶ λαῷ ὑπάρχει. — Στεροῦμεν δὲ καὶ νεανίαν βασιλέα τὴν μόνην ἐσπερινὴν σχολήν, ἀφ' οὗ ἡμέραν ὕλην πολιτικὴν χολὴν ποτίσωμεν αὐτόν. Ἀλλὰ . . . φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Σ.

Π Θ Ι Η Σ Ι Σ.

ΤΟ ΛΣΥΛΟΝ.

Ὁλίγον πρὶν ὃ Ἥλιος ὕψυχρον τὸ βλέμμα ρίψας ἐπὶ τῆς γῆς, κατέδυσε, τὸ πρόσωπόν του κρύψας ὀπίσω εἰς τὰ ὄρη τὰ ὄψηλά ἐκεῖ.

τὸν δ' ἀστροφόρον πέπλον τῆς ἡδὴ ἡμέρ' ἐκτείνει ἢ γὰρ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ὅπου γλαυκὴ Σελήνη μετὰ τῶν ἄλλων ἀστρῶν ἐκπέμπει φῶς γλυκόν.

Σιγὴ βαθεῖα πανταχοῦ ἐν τῇ γῇ τῇ σφαίρᾳ ὕμνῳ ἀνέμου οὐδενὸς ταράττει τὸν αἰθέρα, καὶ ὃ πρὶν λυσσώδης πόρτος κοιμᾶται καὶ ἡρεμεῖ, καὶ μόρον ψιθυρίζουσα ἡ τοῦ Ζεφύρου αὔρα ὑπνωτικὴ ἀκοῦεται εἰς τὰ βουνὰ τὰ μαῦρα, καὶ ὁ φλοῖσθος, ὅπου κῆμα μικρὸν καλινδρομεῖ.

Ἵππος γλυκὺς κατέλαβε καὶ ἀνθρώπους καὶ στοιχεῖα πελώγη πολυκύματα, καὶ πόλεις καὶ χωρία, καὶ ἄγρια θηρία, καὶ ζῶα καὶ πτηνά. ἐν ᾧ αἱ σφαῖραι ἄγρυπνοι τὸν δρόμον τῶν προσέχουν καὶ ἀλλήλαις ἀμιλλώμεναι ἐντὸς τοῦ χάους τρέχουν καὶ ἀμύπουσιν εἰς γῶτα τοῦ πόρτου γαλήνᾳ.

Ὡ ὕπνε, ὦ παρήγορε τῶν δυστυχῶν ἀνθρώπων, πτερυγοφόρος ἱπτασαι, καὶ ἐπὶ τῶν προσώπων φουσῶν ἡδέως κλείεις ἡμῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τώρα μόρον λησμονεῖ ὁ πένης τὴν περίαν, καὶ σφιγγουσα τὸ τέκνον τῆς ἡ χήρα τὴν ἀρίαν ἀφίγει τῶν παθῶν τῆς καὶ τοὺς ὀλοολογημοὺς.

Πλὴν τί ἐγὼ πανέρημος ἐπὶ ἀναύδων βράχων, ὡς φάσμα περιφέρομαι τῶν πρὶν πολυταράχων χωρῶν φυχῶν τὴν ὄψιν; τί θέλω; τί ζητῶ; ὅτι ζητεῖ ὁ δυστυχὴς ἐντὸς τοῦ πλοίου ταύτης ὁρῶν μεταβαλλόμενον γαλήνης ἐκ τοιαύτης εἰς σάλλον μαριώδη τὸ πέλαγος αὐτό.

Ὅτι ζητεῖ, ὅτι ποθεῖ παπταίνων εἰς τὸ ὄρος, ἀκούων τὸν πολυῤῥοιζον Βορρᾶν ὁ ὠδοιπόρος καὶ βλέπων νεφῶν μαύρων φρικτῶδες σκοτασμούς. Ἡ ὅτι τὸ πετοῦν πτηνὸν ζητεῖ εἰς τοὺς αἰθέρας, ὁπότεν βλέπῃ ἀστραπὰς ἐντὸς τῆς ἀεμοσφαίρας, καὶ ἀκούῃ εἰς τὰς νεφέλας βρασμοὺς καὶ γογγυσμούς.

Κ' ἐμὲ περικυκλόνουσι μεγάλαι τρικυμῖαι, καὶ ὡς θεολλώδη σύννεφα γογγύζουσι δυστυχίαι, καὶ ἡ τάλαιρα ψυχὴ μου ποῦ γὰρ στραφ' ἀγνοεῖ. διότι εἰς τὸν παιδικὸν καιρὸν μου τὸν ἁθῶτον οὐδέποτε ἐγνώρισα τὴν λύπην καὶ τὸν γόνον. Πλὴν ἐφυγες ζωὴ μου, ἀγγελικὴ ζωὴ!

Καὶ τώρα, ποῦ καταφυγὴν ὁ ἄθλιος εὐρήσω; ὦ! πῶς ἐκαίτην τὴν ζωὴν τὴν θέλω ἀποκτήσω; Πῶς, οἶμοι! διαφύγω αὐτὰς τὰς ἐριννῆς; Εἰς σᾶς, ὦ βράχοι, ὦ ἀκταί, ὦ ἄλση, ὦ κοιλάδες γὰρ εὖρω ἡλθον ἄστυλον· ἐδῶ αἱ μυριάδες ἀρίαι ἔσως παύσουν ἐμοῦ αἱ ἀπηνεῖς.

Πόσον τερπνὸς, πόσον γλυκὺς ἄηρ ἐνταῦθα πρέει; ὦ! πόσον μὲ ἡδύνουσι οἱ φλοῖσθοι οἱ ἀκταῖοι, καὶ ἡ ἄκρα σιγὴ, ἥτις ἐδῶ ἐπικρατεῖ. Μακρὰν τῆς τέρβης πόλεως λοιπὸν ἄς φύγω πλέον. ἡ εὐτυχία μου ἐδῶ, ἐδῶ ἐπὶ ὠραίων τερπνῶν ἡσυχῶν τόπων γὰρ μένω ἀπαυτεῖ.

Ἐκεῖ ἐντὸς τῶν πόλεων οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων κυλίσονται θηρεύοντες τὸν πλοῦτον μετὰ κόπων τὸν αἴτιον τῆς λύπης καὶ τῶν δυστυχῶν. Πλὴν οἱ τυφλοὶ δὲν παύονται θηρεύοντες τὸν μᾶλλον οὐδ' ἐκ τῶν πόρων κάμπτονται ὀλίγον τῶν μεγάλων. Φεῦ! πάντες τοῦτον μόρον λατρεύουν ὡς Θεόν!

Καὶ τί λοιπὸν προσκλαίεσθε διὰ τὴν δυστυχίαν, ἐν ᾧ σῖς εἰσθε αἴτιοι; ἂν θέλητ' εὐτυχίαν, τότε ἄφετε τὰς πόλεις καὶ τρέξατε ἐδῶ· Ἡ φύσις ἐδῶ δείχνεται μὲ ὅλα τῆς τὰ κάλλη, ἡ ἐξοχὴ φιλόξετος οὐδένα ἀποβάλλει· ἐδῶ τὴν εὐτυχίαν βεβαίως θὰ ἰδῶ.

Ἐκ τῆς αὐγῆς ἀκούει τις εὐφρόνους ἀηδόνας, καὶ ὅλα τὰ γένη τῶν πτηνῶν εἰς τοὺς τῶν δένδρων [κλῶρας, εἰς φύλλα καὶ εἰς χλόην τὴν δρόσον θεωρεῖ, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν γλαυκὰς ἀκτῖνας τοῦ Ἥλιου παιζούσας βλέπει τὴν αὐγὴν μετὰ φωτὸς μυρίου. Ἐδῶ λοιπὸν ἐλθέτω ὁ θέλων γὰρ χαρῇ.

Ἐν Βύρην

Γ.....